

Rapport

Datum: 10 maart 2006

Rapportnummer: 2006/082

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat de Bevelhebber van de Koninklijke Marechaussee zijn klacht van 2 juni 2004 heeft afgedaan zonder voldoende onderzoek te hebben verricht.

Beoordeling

I. Bevindingen

1. Bij brief van 2 juni 2004 diende verzoeker een klacht in bij de Bevelhebber der Koninklijke Marechaussee. Zijn klacht luidt als volgt:

“Op (...) 1 juni 2004 reed ik omstreeks 17.00 uur als bestuurder van een personenauto op de A2, komende van Eindhoven en rijdend in de richting van Maastricht, op het wegdeel tussen Weert en Roermond. Het juiste tijdstip en de juiste plaats kan ik mij niet precies herinneren.

Ik reed op de linker rijstrook, deel uitmakend van een uit ongeveer 20 voertuigen bestaande rij auto's, die alle een gelijke snelheid van 120-125 (kilometer per uur) aanhielden en onderling een gelijke, niet te grote afstand aanhielden. Ik reed ten opzichte van de voor mij rijdende auto op een afstand die overeenkomt met de afstand die met die snelheid in (twee) seconden wordt afgelegd; voor mij een standaardregel.

Achter mij, op de linker rijstrook, reed een wisselend aantal auto's.

Op de rechter rijstrook reed een eveneens min of meer aaneengesloten rij auto's; ook deze auto's hielden onderling een gelijke snelheid aan. Ik schat dat de snelheid van deze auto's rond de 100-110 (kilometer per uur) bedroeg.

Er was sprake van een rustig verkeersbeeld.

Van tijd tot tijd was de onderlinge afstand tussen twee auto's op de rechter rijstrook van dien aard, dat ik naar rechts had kunnen invoegen. Echter, dan had ik sterk moeten bijremmen om de dan voorliggende auto niet te dicht te naderen, een manoeuvre die de verkeersveiligheid niet zou hebben gediend.

Bovendien zou ik dan met een lagere snelheid mijn weg hebben moeten voortzetten, iets waarvoor ik niet koos.

Op een moment dat zich achter mijn auto geen andere auto bevond, zag ik in mijn achteruitkijkspiegel dat een motorrijder mij met grote snelheid van achteren naderde. Ik zag dat deze motorrijder mijn auto tot op zeer korte afstand naderde en zag dat het een motorrijder in het uniform en op een dienstmotor van de Koninklijke Marechaussee betrof. Ik zag dat de motorrijder geen blauw zwaailicht voerde en hoorde geen tweetonige hoorn.

Ik constateerde derhalve dat hij op dat moment als een 'normale' weggebruiker diende te worden aangemerkt.

Ik vervolgde mijn weg zoals hiervoor omschreven.

Dit zinde de motorrijder kennelijk niet, hetgeen mij bleek uit het feit dat hij het grote licht van zijn voertuig ontstak, mijn auto van achteren tot op nog kortere afstand dan voorheen naderde en over een afstand van enkele honderden meters zo bleef rijden. Deze rijstijl wordt ook wel 'bumperkleven' genoemd.

Vervolgens reed hij een keer of vijf, zes, nog steeds op dezelfde korte afstand van mijn auto, van de linkerkant van de linker rijstrook tot de as van de weg en terug.

Daarna haalde hij mijn auto rechts in en kwam ter hoogte van het rechter voorportier rijden. Ik keek naar rechts en zag dat hij enkele malen met zijn rechter wijsvinger naar zijn voorhoofd wees terwijl hij mij kennelijk iets toeriep. Ik verstond niet wat hij zei en keek vooruit om op het verkeer te letten. Toen ik direct daarop weer naar rechts keek zag ik dat hij sterk moest afremmen om te voorkomen dat hij tegen een voor hem op de rechter rijstrook rijdende auto zou aanrijden.

De motorrijder verminderde zijn snelheid na deze laatste manoeuvre aanzienlijk en verdween na enige tijd uit het blikveld van mijn achteruitkijkspiegel.

Ik voelde mij door de motorrijder geïntimideerd; ik had sterk de indruk dat hij verwachtte dat dienstmotor en uniformkleding voldoende moesten zijn om mij zo schielijk mogelijk naar de rechter rijstrook 'uit de voeten' te maken en hem ruim baan te geven, opdat hij zijn weg met (weer veel te) hoge snelheid kon vervolgen.

Overigens zou hij bij herhaling weer door opeenvolgende voorliggende auto's in zijn vaart zijn gestuit.

Wat heeft dit op machogedrag lijkende rijden voor zin?

Een apert staaltje van misbruik van gezag en tegelijkertijd een publiek gedrag en een rijstijl die afbreuk doen aan het gezag dat een vertegenwoordiger van 'Het Wapen' geacht wordt uit te stralen.

(...)

Uw bevindingen en de afhandeling van mijn klacht zie ik gaarne binnen de gebruikelijke termijn tegemoet."

2. Bij brief van 22 juni 2004 bevestigde het Bureau Interne Onderzoeken van de Staf Koninklijke Marechaussee de ontvangst van verzoekers klaagschrift.

3. Verzoekers klaagschrift werd voor informatie doorgezonden aan het District Noord-Brabant/Limburg van de Koninklijke Marechaussee. Dit stuurde het klaagschrift retour naar het Bureau Interne Onderzoeken onder vermelding van 'onvoldoende informatie' en het verzoek om telefonisch contact op te nemen. Uit de telefoonnotitie van het op 7 juli 2004 gevoerde telefoongesprek tussen het Bureau Interne Onderzoeken en het District Noord-Brabant/Limburg kan worden opgemaakt, dat het district Noord-Brabant/Limburg - gelet op de hoeveelheid motorrijders van de Koninklijke Marechaussee en de omstandigheid dat het een motorrijder kon betreffen van elk ander district - van mening was dat de klacht onvoldoende aanknopingspunten bood voor onderzoek. In een handgeschreven notitie was verder opgetekend "de klacht is veel te vaag, er kan geen onderzoek naar worden ingesteld".

4. Bij brief van 29 juli 2004 deelde de Bevelhebber der Koninklijke Marechaussee verzoeker naar aanleiding van verzoekers klacht onder meer het volgende mee:

"Bij het door mij gehouden klachtonderzoek kon de ambtenaar c.q. motorrijder zoals u bedoelt, (...) niet worden achterhaald. Ik beschik niet over een kenteken van het betreffende voertuig en gezien de hoeveelheid voertuigen geregistreerd bij de Koninklijke Marechaussee, kan ik de ambtenaar helaas niet achterhalen. Daarom kan ik uw klacht niet verder in behandeling nemen.

Ik keur het optreden, als het zich heeft voorgedaan zoals u schrijft, ten zeerste af."

5. Verzoeker deelde de Bevelhebber der Koninklijke Marechaussee bij brief van 6 augustus 2004 mee dat hij geen genoegen kon nemen met de mededeling dat zijn klacht niet verder in behandeling kon worden genomen. Volgens hem kon door middel van het inzien van dienstroosters worden nagegaan welke (motor)ambtenaren op het in zijn klaagschrift genoemde tijdstip dienst hadden gehad. Daarna had aan de hand van dienstlijsten, dienstopdrachten en registraties van de meldkamer en dergelijke de kring van ambtenaren op wie zijn klacht mogelijk betrekking had, nader kunnen worden gespecificeerd. Deze ambtenaren hadden vervolgens kunnen worden bevraagd. Verzoeker verzocht de Bevelhebber om onderzoek.

6. Naar aanleiding van verzoekers klacht vond op 30 augustus 2004 een telefoongesprek plaats tussen verzoeker en een klachtbehandelaar van de Staf Koninklijke Marechaussee. Volgens verzoeker werd hem tijdens dit telefoongesprek onder meer meegedeeld, zoals hij bij brief van 31 augustus 2004 ook aan de Bevelhebber van de Koninklijke Marechaussee liet weten, dat het onmogelijk was na te gaan wie de door hem omschreven motorrijder was. Tevens was hem meegedeeld dat zijn onderzoekssuggestie teveel werk met zich meebracht, hetgeen niet in verhouding stond met het bij een dergelijk onderzoek gediend belang.

7. Bij brief van 14 september 2004 deelde de Bevelhebber der Koninklijke Marechaussee verzoeker mee, dat hij op basis van het door hem gehouden onderzoek slechts kon herhalen hetgeen hij in zijn brief van 29 juli 2004 had meegedeeld.

8. In de latere correspondentie tussen verzoeker en de Bevelhebber der Koninklijke Marechaussee werden geen nieuwe standpunten uitgewisseld.

9. De minister van Defensie deelde de Nationale ombudsman mee, dat hij van mening was dat de beslissing in de brief van 29 juli 2004 terecht en op goede gronden was genomen. Als reden hiervoor voerde hij onder meer het volgende aan.

Het motorenbestand van de Koninklijke Marechaussee omvatte op 31 januari 2005 366 motoren (waaronder 23 zogenoemde crossmotoren). De minister wees op dit punt op de sterke gelijkenis tussen de motoren die door de Koninklijke Marechaussee in gebruik waren voor het Mobiele Toezicht Vreemdelingen en de Algemene Politiedienst (323) en de motoren van de regionale politiekorpsen en het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD). Volgens de minister werden de motoren van de Koninklijke Marechaussee respectievelijk de politie en de KLPD niet zelden met elkaar verward. Tevens deelde de minister de Nationale ombudsman mee, dat de motoren van de Koninklijke Marechaussee deels landelijk, deels in het buitenland (Duitsland) en deels regionaal ingezet worden voor diverse uiteenlopende taken (zie Achtergrond, onder 2). Ten aanzien van de dagelijkse inzet van de motoren deelde de minister mee dat deze wordt geregistreerd op zogenoemde rittenstaten. Op deze (handgeschreven) rittenstaten wordt (voor elke taak) bijgehouden tussen welke plaatsen er is gereden en de afstand in kilometers. De gevolgde route wordt volgens de minister veelal niet geregistreerd.

Al deze factoren tezamen maakten het volgens de minister - zonder de beschikking te hebben over een kenteken - bijzonder complex om uit te zoeken of en zo ja welke motorrijder de door verzoeker omschreven gedraging had begaan. Hij tekende hierbij aan dat afgezien van het feit dat de rittenstaten niet op alle vragen antwoord kunnen bieden, het - zonder te weten welke taak (landelijk, regionaal) de motorrijder op 1 juni uitvoerde en of hij conform de geplande route reed dan wel daarvan afweek - niet doenlijk was om alle rittenstaten na te trekken. Het zou een zeer bewerkelijk onderzoek zijn dat veel tijd en mankracht in beslag zou nemen, terwijl op voorhand geenszins zeker zou zijn dat dit onderzoek een concreet antwoord zou opleveren met betrekking tot de identiteit van de motorrijder.

Tot slot voegde de minister toe dat ook hij de door verzoeker geschetste gedraging, indien deze zich had voorgedaan zoals verzoeker had omschreven, ten zeerste afkeurde. Op grond van het voorgaande bleef hij echter van mening dat de Bevelhebber der Koninklijke Marechaussee verzoekers klacht naar behoren had afgehandeld.

10. In reactie op de vraag van de Nationale ombudsman waaruit het onderzoek van de Commandant van het district Noord-Brabant/Limburg van de Koninklijke Marechaussee had bestaan, deelde de minister van Defensie mee dat dit een oriënterend onderzoek was geweest: “de mogelijkheden inzake het trachten te achterhalen“ van de identiteit van de betreffende motorrijder waren onderzocht (zie hiervoor onder 3.).

In reactie op het verzoek van de Nationale ombudsman om hem een overzicht te verstrekken van de districten en brigades waar zich motoreenheden van de Koninklijke Marechaussee bevinden, deelde de minister van Defensie nog mee, dat er binnen de zes districten van de Koninklijke Marechaussee bij elk van de 45 brigades in elk geval minimaal twee motorfietsen beschikbaar waren ten behoeve van (landelijke) motortaken. Bij zestien van de 45 brigades waren er meer dan twee: het aantal beschikbare motorfietsen varieerde van zeven tot 44 motoren. Daarnaast beschikte het opleidingscentrum van de Koninklijke Marechaussee over nog eens 40 motorfietsen.

11. In reactie op het standpunt van de minister deelde verzoeker de Nationale ombudsman mee, dat hij de door hem gedane onderzoekssuggesties essentieel achtte voor een deugdelijk onderzoek.

II. Beoordeling

12. Het vereiste van actieve en adequate informatieverwerking houdt in dat bestuursorganen bij de voorbereiding van hun handelingen de relevante informatie verwerven. Voor klachtbehandeling betekent dit dat bestuursorganen onderzoek moeten doen om de feitelijke toedracht van hetgeen van het waarover wordt geklaagd zo goed mogelijk vast te stellen.

13. Gelet op de bejegening die verzoeker volgens hem ten deel was gevallen, verzocht hij om onderzoek naar de gedraging en een oordeel daarover (zie Achtergrond, onder 1).

De Bevelhebber der Koninklijke Marechaussee achtte onderzoek naar verzoekers klacht, gelet op het ontbreken van voldoende aanwijzingen betreffende de identiteit van de motorrijder in samenhang met de omvang van het motorenbestand van de Koninklijke Marechaussee, een te zware belasting voor de organisatie en zag vanuit het belang van de organisatie af van onderzoek naar de klacht.

14. Verzoekers brief van 2 juni 2004 bevat geen directe aanwijzingen met betrekking tot de mogelijke identiteit van de motorrijder, zoals diens kentekennummer, taak of standplaats.

De Nationale ombudsman acht het in beginsel niet onredelijk, dat als een essentieel gegeven in de klachtomschrijving ontbreekt het bestuursorgaan er gelet op de belasting voor de organisatie van afziet een grootschalig onderzoek in te stellen. In het onderhavige geval bijvoorbeeld zou het instellen van onderzoek naar de identiteit van de motorrijder in het uiterste geval tot gevolg kunnen hebben, dat in 45 brigades (en mogelijk ook het

opleidingscentrum) van de Koninklijke Marechaussee het onderzoek moet worden verricht. Tot het in het geheel afzien van onderzoek, mag echter - mede gelet op de aard van de te onderzoeken gedraging - niet te snel worden geconcludeerd.

15. Verzoeker gaf in zijn brief aan dat de gedraging waarover hij zich beklaagde plaatsvond op een bepaalde datum en tijdstip op de snelweg tussen Eindhoven en Maastricht op het wegdeel tussen Weert en Roermond. Hoewel dit niet hoeft te betekenen dat de standplaats van de motorrijder was gelegen in het district Noord-Brabant/Limburg vormt dit wel een aanknopingspunt voor onderzoek naar (rittenstaten van ambtenaren werkzaam bij) dat district. Bovendien kan de omstandigheid dat verzoeker geen melding maakt van andere motorrijders (van de Koninklijke Marechaussee) ofwel dat de bewuste motorrijder alleen opereerde een aanwijzing vormen dat een bepaald soort taak werd uitgeoefend en bepaalde andere niet. Ook dat vormt een aanknopingspunt.

Gelet hierop is de Nationale ombudsman van oordeel, dat verzoekers brief voldoende aanwijzingen bevat voor een onderzoek dat niet als te belastend voor de organisatie behoeft te worden aangemerkt. Daarvoor was des te meer aanleiding nu de Bevelhebber de gedraging zoals door verzoeker in zijn brief omschreven ten zeerste afkeurde. Het is immers de bedoeling dat klachten een leereffect voor de organisatie en voor de betrokken ambtenaar (of -naren) kan sorteren. Een burger kan het gevoel krijgen dat hij, ondanks, de afkeurende woorden jegens de onbekende marechaussee, met een kluitje in het riet gestuurd wordt.

Gelet op het voorgaande heeft de Bevelhebber gehandeld in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverwerking.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Bevelhebber der Koninklijke Marechaussee, is gegrond.

Onderzoek

Op 28 september 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer H. te Cadier en Keer, met een klacht over een gedraging van de Bevelhebber der Koninklijke Marechaussee.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Defensie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Defensie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Tevens werd de minister van Defensie een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De minister van Defensie berichtte dat het verslag hem geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen.

Verzoeker gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

1. Klaagschrift van verzoeker van 2 juni 2004 gericht aan de Bevelhebber der Koninklijke Marechaussee;
2. Brief met bijlage van de Koninklijke Marechaussee van 22 juni 2004 gericht aan verzoeker;
3. Brief van de Bevelhebber der Koninklijke Marechaussee gericht aan verzoeker van 29 juli 2004;
4. Brieven van verzoeker gericht aan de Bevelhebber der Koninklijke Marechaussee van 6 augustus 2004 en 31 augustus 2004.
5. Brief van de Bevelhebber der Koninklijke Marechaussee van 14 september 2004.
6. Verzoekschrift van verzoeker gericht aan de Nationale ombudsman van 26 september 2004;
7. Brief van de minister van Defensie gericht aan de Nationale ombudsman van 10 maart 2005 en 31 oktober 2005;
8. Brief van verzoeker van 7 april 2005.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 9:12, eerste lid:

“Het bestuursorgaan stelt de klager schriftelijk en gemotiveerd in kennis van de bevindingen van het onderzoek naar de klacht, zijn oordeel daarover alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.”

2. Politiewet 1993 (wet van 9 december 1993, Stb. 724)

Artikel 6, eerste lid:

“1. Aan de Koninklijke marechaussee zijn, onverminderd het bepaalde bij of krachtens andere wetten, de volgende politietaken opgedragen:

- a. het waken voor de veiligheid van de leden van het Koninklijk Huis, in samenwerking met andere daartoe aangewezen organen;
- b. de uitvoering van de politietaak ten behoeve van Nederlandse en andere strijdkrachten, alsmede internationale militaire hoofdkwartieren, en ten aanzien van tot die strijdkrachten en hoofdkwartieren behorende personen;
- c. de uitvoering van de politietaak op de luchthaven Schiphol en op de andere door Onze Ministers van Justitie, van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Defensie aangewezen luchtvaartterreinen;
- d. de verlening van bijstand alsmede de samenwerking met de politie krachtens deze wet, daaronder begrepen de assistentieverlening aan de politie bij de bestrijding van grensoverschrijdende criminaliteit;
- e. de uitvoering van de politietaak op plaatsen onder beheer van Onze Minister van Defensie, op verboden plaatsen die krachtens de Wet bescherming staatsgeheimen (Stb. 1951, 92) ten behoeve van de landsverdediging zijn aangewezen, alsmede op het terrein van de ambtswoning van Onze Minister-President;
- f. de uitvoering van de bij of krachtens de Vreemdelingenwet 2000 opgedragen taken, waaronder begrepen de bediening van de daartoe door Onze Minister van Justitie aangewezen doorlaatposten en het, voor zover in dat verband noodzakelijk, uitvoeren van de politietaak op en nabij deze doorlaatposten, alsmede het verlenen van medewerking bij de aanhouding of voorgeleiding van een verdachte of veroordeelde;

g. het in opdracht van Onze Minister van Justitie en van Defensie ten behoeve van De Nederlandsche Bank N.V. verrichten van beveiligingswerkzaamheden.”